

УДК 35.08

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.2.25>

О. А. Руснак

кандидат філософських наук, докторант
Міжрегіональної Академії управління персоналом

АНАЛІЗ БАЗОВИХ ПРИНЦИПІВ ТА МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Мета статті полягає в розкритті принципів та механізмів публічного управління в контексті реалізації публічної політики з акцентом на значній ролі громадянського суспільства у формуванні ефективної системи управління. Розглянуто основні підходи до визначення публічної політики, її сутності та функцій.

Використано комплексний аналіз наукових праць українських та зарубіжних дослідників, порівняльний підхід до вивчення публічного управління, історичний метод для розуміння еволюції понять та підходів у даній сфері. Також було застосовано міждисциплінарний підхід, що дозволяє врахувати різні аспекти публічного управління та їхній взаємозв'язок з іншими соціальними науками, такими як політологія, соціологія, право та економіка.

Наукова новизна роботи полягає у розширенні розуміння ролі публічної сфери в системі державного управління та її значення для розвитку демократичного суспільства. Запропоновано нове трактування поняття публічної політики з урахуванням сучасних викликів, таких як глобалізація, цифровізація та посилення ролі громадянського суспільства. Виявлено, що успішна реалізація публічної політики значною мірою залежить від рівня розвитку громадянського суспільства, участі громадян у процесі ухвалення рішень та забезпечення прозорості в діяльності органів влади.

Результати дослідження вказують на необхідність удосконалення системи публічного управління в Україні. Підкреслено важливість адаптації національного законодавства до європейських стандартів, підвищення рівня участі громадян у процесі ухвалення рішень та забезпечення прозорості й підзвітності державних органів. Виявлено, що впровадження європейських підходів до публічного управління сприяє підвищенню ефективності державного управління. Водночас, адаптація європейських стандартів вимагає глибокого розуміння специфіки українського суспільства та врахування національних особливостей у процесі реформування.

Ключові слова: державне управління, демократичні механізми, суб'єкт політики, публічна політика, публічна влада.

Постановка проблеми. Треба наголосити на першочерговості громадянського життя, що передуює реалізації «механізмів управління» в державі або відбувається одночасно з ним. Політичне життя (спочатку полісне), публічно-політичне в сучасності, є тим, що значною мірою обумовлює Західну цивілізацію, яка характеризується наявністю вивільненого суспільно-політичного життя, публічно-громадянської сфери, автономної особи (наділеної правами), актуального колективу вільних істот (громадянського суспільства), які самі визначають власне

життя, прагнуть до власної мети, вигадують сенс буття, об'єднуючись навколо суспільного блага, – і саме це пропонується схопити поняттями «політика», «публічна політика та адміністрування». Відтак, сукупний «публічний механізм управління в державі» є «наслідком» дієвого політичного життя, яке спрямоване на вільну реалізацію (свободи), узгоджуючи свою реалізацію з поняттям «спільне благо». Відповідно до подібних думок, наукові дискусії щодо мислення з приводу питань механізмів та принципів реалізації й побудови публічного управління є дуже

важливими для вдосконалення демократичного механізму публічного управління, який вже працює в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні на високому рівні виконано значну кількість наукових праць, присвячених окремим питанням публічної політики та публічного управління. Серед них варто відзначити наукові розробки сучасних українських вчених: І. Аль-Атті, О. Баштанника, В. Бондаренка, О. Вожол, С. Ганущиної, Н. Дамірова, В. Ковбасюка, О. Загурського, Я. Качан, С. Жужі, П. Кузика, Б. Медун, Б. Мельниченка, А. Миколюка, С. Олійник, Л. Приходченко, О. Рудакевича.

Мета статті полягає в аналізі принципів та механізмів публічного управління в контексті реалізації публічної політики.

Виклад основного матеріалу дослідження. У науковій літературі досі триває дискусія щодо чіткого визначення, розрізнення та розуміння понять: «публічне управління», «державне управління», «публічне адміністрування». Демократичне державне управління закріплено в Конституції України [10]. При цьому, як зазначається в енциклопедичному словнику: «правління й урядування відрізняються від управління (у вузькому сенсі) як адміністрування тим, що "правителі", хто б ними не був – від фараона до трьох гілок демократичної влади і громадянського суспільства, ухвалюють рішення, тоді як управлінців наймають для їх імплементації. Основою правління/врядування є напрацювання, ухвалення і впровадження заснованих на певних цінностях та наповнених відповідним змістом курсів публічної (державної) політики, поза межами якої воно втрачає зміст» [7]. Можна припустити, що реалізація «публічного управління» в повній мірі залежить від розвиненості громадянської свідомості, громадянського суспільства та виникнення в майбутньому демократичної традиції реалізації публічного управління. Для вирішення понятійних колізій в науковій літературі [7] використовується узагальнююче поняття «уряд», наприклад: «якщо управління як адміністрування є функцією адміністративно-управлінського апарату (який є складовою части-

ною уряду, а разом вони утворюють те, що часто називають публічною адміністрацією), то врядування залишається справою усіх гілок влади, кожна з яких має свої повноваження... Згідно з новими підходами, публічне врядування є також справою інших суспільних суб'єктів: бізнесу, громадянського суспільства» [7].

Окрім понять «державне управління» та «публічне управління», у вітчизняній науці про державне управління іноді використовується поняття «соціальне управління», наприклад: «публічна система соціального управління, як відомо, формується із державного управління та місцевого самоврядування, механізми відносин яких розглядаються за спрямованістю дії – «зверху вниз» і навпаки» [5], або «Державне управління – це форма і основний різновид соціального управління» [16]. Соціальне управління, на нашу думку, – це пошук понятійного осмислення необхідності розуміння процесу регулювання сукупного громадського буття.

Якщо говорити про «публічне адміністрування», це запозичене поняття «public administration» вказує на англосаксонську традицію розуміння державної влади як такої, що працює, виконуючи волю суверена за контрактом (тимчасові менеджери), і в зазначений час реалізує (публічні) функції управління в державі.

Сувереном у республіканській формі правління є народ (Україна є республікою. Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ) [10], при цьому державна влада реалізує волю суверена.

Зазначимо, що у ліберальному мисленні можуть бути присутні різні «конкретні реалізації моделі» взаємодії «суверен-народ – уряд в державі». Подібне мислення було присутнім певний час у межах «парламентського мислення» у західноєвропейських країнах у Новий та Новітній час, коли народ за допомогою свого представництва (парламенту) висловлював свої думки щодо державних справ (політики, узгоджуючи, наприклад, питання рівня податків та ін.) суверену, яким був монарх. У Новому світі виникає сучасне республіканське правління (Articles of Confederation, 1781 pp.; The Constitution of the United States, 1788 pp.), що дуже

спрощено можна описати як те, що: народ-суверен в результаті колективних дій, початкових обговорень і більш чітких парламентських способів вироблення політичних думок (щодо спільних справ) створював законодавчі пропозиції, які в подальшому повинні були реалізовуватися у діяльності виконавчої гілки влади, що, знову ж таки, розкриває новий зміст поняття «публічна політика та адміністрування» (public policy and administration) [21].

Ліберально-демократична система Нового часу вивільняє громадянина, перетворюючи його на політичну істоту, що стає основою для виникнення політичного життя на рівні всього суспільства. Таким чином, виникає «публічна сфера як «інституціоналізована арена дискурсивної інтеракції»» (Ю. Габермас), простір, у якому громадяни вільно обговорюють суспільно важливі питання, – це насамперед те, що знаходиться поза сферою приватного життя: особистого, сімейного, домашнього» [17]. Політика в такому демократичному суспільстві виробляється на різних рівнях: окремих громадян, колективних громадянських інституцій і представництв, а також на рівні органів, які в Конституції України – це органи державної влади, місцеве самоврядування, президент України тощо. Подібне «колективне вироблення політики» є тим, що визначається в декларації ООН як «good governance» [22], що і характеризує «сукупну систему управління» в державі як «публічне управління».

Політика може існувати, її може виробляти одноосібний суверен, після чого виникатиме тимчасовий уряд, який суверен-монарх у будь-який час може звільнити. «Публічність» може свідчити про те, що існує «публічне обговорення» та створення саме «публічної політики» (монарх-суверен може обговорювати політику з представниками від народу у парламенті), тобто реалізація політики у публічному просторі не завжди свідчить про те, що вироблення мало публічний характер. При цьому, в демократичних суспільствах «основними функціями публічної сфери є формування і підтримання комунікативного простору, громадської думки, гро-

мадянського суспільства, консолідація суспільства, формування модерної нації, становлення громадянської культури, утвердження публічної політики, культури публічного врядування та публічного адміністрування, розвиток дієвого народовладдя» [17]. Тобто «демократичність управління в державі» передбачає уявлення про «публічність вироблення-обговорення-узгодження суспільної політики», а згодом і наявність «механізмів публічної реалізації політичних задумів», які стосуються всього суспільства.

Відтак, дуже актуальними для демократичних країн з республіканською формою правління стають питання і механізми:

- Механізми формування публічної політики.
- Питання узгодженості в процесах вироблення публічної політики.
- Система реалізації сформованої публічної політики в механізм державного управління.
- Система контролю за реалізацією (виконанням) публічної політики.

Подібні питання для реалізації демократичності системи управління в державі є вкрай важливими. Також важливим є постійне вдосконалення подібних системних проблем реалізації публічної політики, що знаходить актуалізацію в сучасності в науковій літературі, зокрема в аналізі «механізмів партисипаторної демократії» [12].

Якщо говорити про концепції публічного управління, то, як зазначено в роботі [7], при дотриманні історичного підходу йдеться про зміну трьох парадигм у теорії управління: наприкінці XIX ст. і до 40–50-х рр. XX ст. панувала концепція «раціональної бюрократії»; у 60–70-х рр. XX ст. на зміну їй сформувалася концептуальна модель «нового публічного менеджменту», а з 80–90-х рр. XX ст. інтенсивно впроваджуються підходи публічного врядування («governance») та його різновиду «доброго/належного врядування» («good governance»). Однак жодна з них не стала надбанням управлінської практики в Україні [7].

Система державного управління в Україні – це система або сукупність суб'єктів управління, які утворюють відповідну

структуру. Відповідно до наказу Міністерства фінансів України від 29 грудня 2015 року № 1219, під суб'єктами державного управління розуміється сукупність органів державної влади (державних органів), органів місцевого самоврядування, органів управління державними позабюджетними фондами, державних та комунальних установ, інших юридичних осіб, які здійснюють відповідно до законодавства бюджетні повноваження отримувача бюджетних коштів. Теоретично суб'єкти управління, залежно від специфіки діяльності та організаційної структури, об'єднуються у різні підсистеми. Виділяють індивідуальні та колективні суб'єкти. Перші представлені окремою посадовою особою (службовцем, керівником), другі – колективним утворенням (органом, структурним підрозділом). Найбільш поширеними є колективні суб'єкти управління [3].

В системі державного управління також виокремлюється поняття «об'єкт». До основних об'єктів державного управління можна віднести: суверенний територіальний простір, населення країни, окремих осіб, громадські об'єднання, державні органи управління та їх діяльність. Уявлення про об'єкти державного управління можуть змінюватися з урахуванням розвитку суспільства [3].

Реформування державного управління від часу утвердження незалежності України визначалося вітчизняними науковцями та широкою громадськістю як одне із пріоритетних завдань трансформації системи державного управління в цілому [2]. Оцінюючи етапи становлення публічної політики в Україні, дослідники виокремлюють політичні та соціальні перетворення в процесі будівництва національного інституціонального дизайну публічної політики: етап становлення (1991–2004 рр.), етап розвитку інститутів (2004–2010 рр.), етап формальної інституціоналізації (2010–2014 рр.) і сучасний етап (з 2014 р.) [4].

При цьому деякі дослідники наполягають, що реформа публічного управління в Україні наполегливо просувається в межах неоліберальної парадигми, обумовленої принципами так званого «Вашингтонського консенсусу». Багато

внутрішніх суперечливих трансформаційних процесів, властивих українській економіці, природно обумовлені «матрицями реформ», рекомендованими світовими фінансовими організаціями, які є ідентичними латиноамериканським [5].

Дослідники зазначають, що проблемою системи державного управління є її неефективність, внутрішня суперечливість і відірваність від громадян [11]. В більшості вітчизняних досліджень щодо ефективності державного та публічного управління вчені зазначають ряд недоліків, які притаманні публічному управлінню в Україні: корупція, наявність колізій та внутрішніх суперечливих елементів, недосконале законодавче врегулювання, кадрові кризи та брак компетенцій у службовців, недостатній рівень прозорості та відкритості, нечітке розмежування політичної та адміністративної сфер, недосконалість механізму політичного та адміністративного контролю [14]. При цьому публічна політика ще не стала визначальною рисою суспільно-політичного процесу в Україні [17]. Однак на сьогодні в Україні під впливом глобалізації, євроінтеграції та змін у внутрішньому українському суспільстві, зокрема у відносинах між громадянським суспільством і владою, відбувається перетворення державного управління на публічне управління [1].

В умовах воєнного стану зростає важливість оптимізації процесів управління державою та її регіонами [13]. Зарубіжний досвід свідчить, що країни, які пережили військові конфлікти на своїй території, стикаються з рядом складних викликів. Основними з них є руйнування діючих механізмів управління державою, раптові зміни в структурі економіки, втрата значної частини бюджетних надходжень, заострення соціальних і демографічних проблем, збільшення рівня бідності, інфляція та зменшення інвестиційної активності бізнесу [4].

Для вирішення сучасних проблем науковці пропонують послідовно впроваджувати європейські стандарти публічного управління, які пов'язують зі створенням та функціонуванням ефективною та дієвою системи публічного управління [13]. Загалом система публічного управління потре-

бує переосмислення. Наприклад, в деяких країнах ЄС було докладено усвідомлених та послідовних зусиль для підвищення ефективності своїх адміністрацій, водночас було суттєво переосмислено фундаментальні блоки своєї адміністративної системи [8].

Демократичне публічне управління завжди передбачає наявність «публічної сфери» (Рис. 1). Слід зазначити, що жодна конкретно реалізована модель публічного управління не є ідеальною. Модель – це сума історичних обставин, традицій вирішення суспільно-державних викликів, реакції на те, що відбувається всередині та ззовні. Під впливом обставин модель публічного управління буде змінюватися, новітні теоретичні розробки будуть відображатися на моделі, яка буде пристосовуватися до наявних мінливих реалій. Але, на нашу думку, дієва система публічного управління ґрунтується на декількох питаннях:

1) Наявність: розвиненої громадської свідомості, громадянського суспільства, сукупного інтелектуального простору, в якому існує вільне вироблення політичного мислення про сучасне та майбутнє, що повинно мати реалізацію у публічно-політичному житті країни. Вільне публічно-політичне життя призводить до появи як актуальних думок (ідей, рішень, пропозицій), так і політичних лідерів, здатних просувати суспільно-обговорену (узгоджену, таку, що знайшла початкову апробацію серед громадян) політику щодо тих чи інших важливих загальносуспіль-

них питань. Відтак поняття «публічна політика» тісно пов'язане з політичною активною громадськістю в демократичному суспільстві. Основна ідея публічної політики полягає в тому, що дії влади повинні бути відкритими та прозорими, а громадяни мають можливість впливати на процеси прийняття та виконання державних рішень [4].

2) Наявність активних (політичних) громадянських колективних інституцій (при цьому в західних країнах це не завжди формальні політичні партії або аполітичні колективні спілки та об'єднання). До таких інституцій також можна віднести лобістські структури, партнерські представництва, інституції, які прийнято позначати терміном «третій сектор». Окрім того, це різноманітні політично-громадянські та громадські інституції, що присутні у західноєвропейській політичній традиції. При цьому, відповідно до цитати американського філософа Джона Дьюї: «Все є політика» або «Everything is politics» [19], «громадянські інституції» – це не зовсім «соціально-аполітичні» установи, тому існує значний постійний первинний публічно-політичний рівень політичного життя, наприклад, у Сполучених Штатах, на якому виникають нові ідеї та лідери думок, що передують формальним партіям та виборам, відтак відсутня «сакралізація громадян від політики».

3) Взаємодія: пропозиції та практики. Представлене на Рис. 2 передбачає вільне

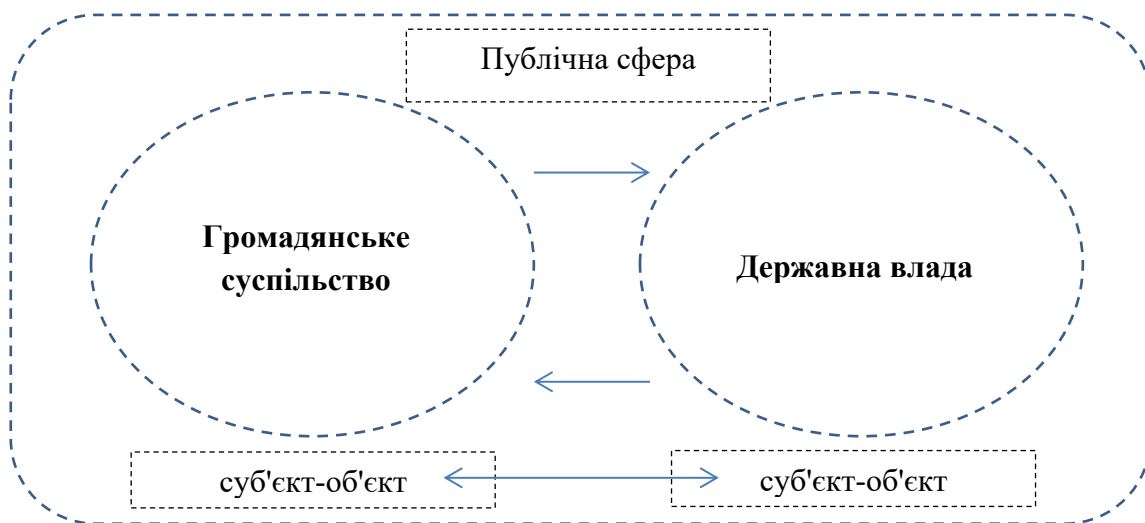

Рис. 1. Публічна сфера

переміщення думок, ідей, а також громадян, які можуть реалізовувати себе у якості політиків, незалежних експертів, лідерів думок, вільних інтелектуалів, громадян з позицією, виборців, або тих, хто в цей час належить до «апарату державного управління». При цьому вільне переміщення відбувається постійно, що дозволяє швидко реагувати на виникаючі виклики або, навпаки, створювати мету для руху в новому напрямку.

4) Умовна «двоконтурна» модель публічного управління (Рис. 3), або представницького правління (Representative Government [20]). Інтелектуальна модель, яка дозволяє більш детально зрозуміти

сутність ліберально-демократичного мислення, що знаходить реалізацію в понятті «public policy and administration» [21].

1-й контур формується для виконання публічно-політичних задумів стосовно тих чи інших суспільно-значущих проблем (суспільного блага), можливо, філософських думок про майбутнє людства, вирішення стратегічних завдань, вдосконалення соціально-економічних питань, подолання технологічного відставання або інших аспектів. В англосаксонському світі в такому процесі беруть участь також неформальні клуби; все це пов'язано з «think tanks» та іншими структурами.

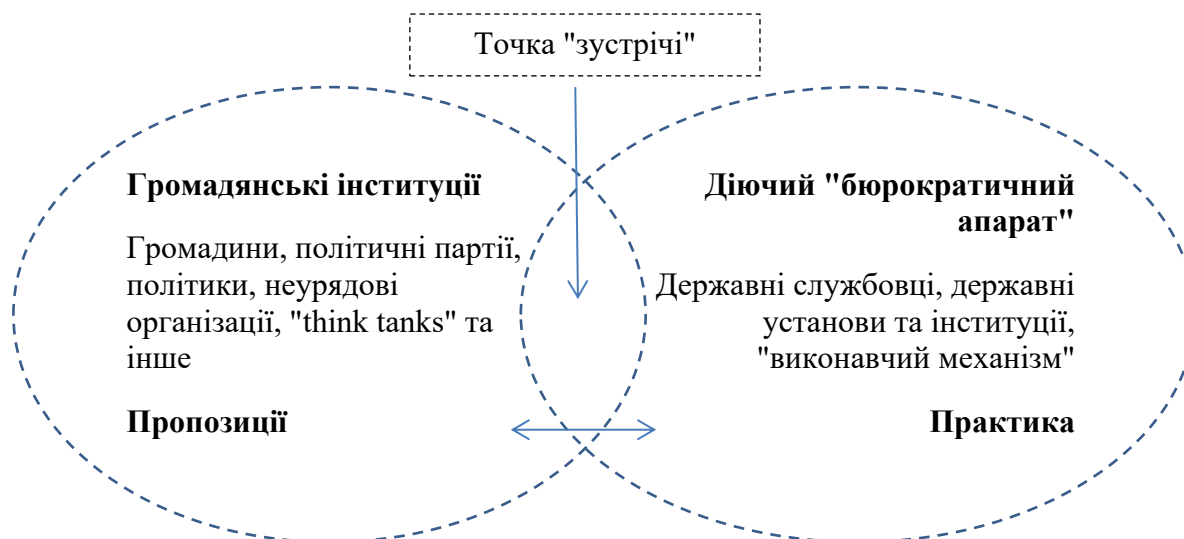

Рис. 2. Взаємодія: пропозиції та практики

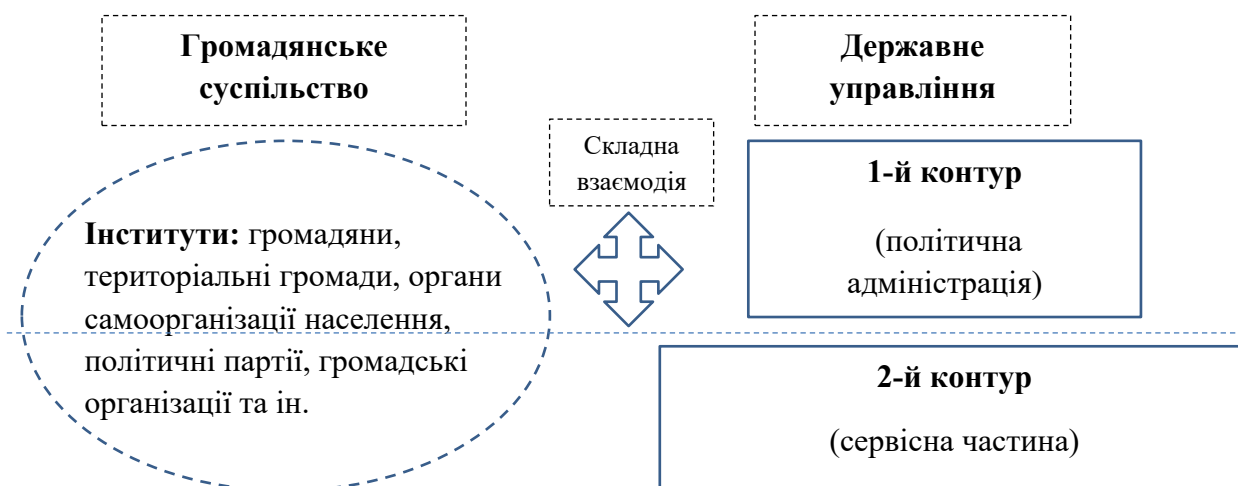

Рис. 3. Механізм «публічного управління»: представницька демократія

2-й контур – це те, що існує на постійній професійній основі. Реалізація подібної «службової частини» на Заході в кожній країні має власне втілення (континентальна, англосаксонська моделі та інше). Ця частина може бути організована за моделлю «держава – сервіс» або New Public Management (NPM) [6]. В країнах ЄС була прийнята концепція електронного уряду, яка спрямована на забезпечення можливості надання державних послуг переважно через Інтернет на всіх рівнях влади [9]. Важливе місце в межах розглянутих моделей займають концепції “Електронного уряду” (Digital Government), “Мережевого управління” (Network model of Government), “Антикризового державного менеджменту” (Anticrisis Public Administration), “Відкритого уряду” (Open Government Partnership) та інші. Об’єктивно необхідна наявність в механізмі публічного управління моделі “Антикризового державного менеджменту” (APA). Такими інноваціями в державному управлінні є: аутсорсинг, бенчмаркінг, управління без уряду, електронне урядування, “уряд – громадянам” (government to citizens), “уряд – бізнесу” (government to business); збалансована система показників, концепція ощадливого управління (lean management), нове державне управління (new public management), підприємницький уряд (reinventing government), реінжиніринг, управління за цілями, управління за результатами, управління проектами та ін. [15]. Насправді, сучасне реформування, умовно виокремленого 2-го контуру, вже передбачено в Стратегії реформування державного управління України на 2022–2025 роки (Стратегія реформування державного управління України, 2021), що передбачає: підвищення ефективності, оптимізацію, «цифровізацію», аутсорсинг, бенчмаркінг тощо.

Відповідно до такого мислення, ефективна політика не може бути вироблена тільки всередині замкнутого апарату управління. Міністерства, відомства, окремі держслужбовці – це виконавці політичної волі, які разом з громадянським суспільством є учасниками публічно-політичного процесу. «Як зазначається у Стратегії реформування державного управління

на 2022–2025 роки, потребують удосконалення існуючі механізми спрямування і координації діяльності міністерств, забезпечення спроможності міністерств до формування політики. Міністерства повинні зосередитися на питаннях формування політики, а функції з реалізації політики поступово передаватимуться до інших центральних органів виконавчої влади» [2] – але, можливо, все це повною мірою можна організувати лише за наявності постійного діалогу (Рис. 2). Існує проблема в тому, що апарат управління не має часу для оцінки середовища, загроз, вироблення альтернативного мислення (сислового, наукового, стратегічного, оперативного). При цьому «політика як мислення» потребує апробації, дискусії, обговорення, опротестування, діалектичного пошуку нових рішень. Відтак, існуюче відкрите політичне мислення, політичне життя, політична сфера, яка знаходиться поза межами «апарату», є тим, що дозволяє бути ефективним інструментом для подібних дискусій, як це вже присутнє в провідних західних країнах (Рис. 3). Базовим проявом подібного на Заході є незалежні інтелектуальні центри, частиною яких є «think tanks» та інше, в стінах яких відбувається незалежне мислення стосовно тих або інших питань публічної державної політики. Вкрай важливим залишається питання органів планування, що потребує постійної уваги для покращення ефективності механізму державного управління. Питання централізованого планування має кілька вимірів: смисловий, стратегічний, технократичний, оперативний, галузевий тощо.

Зазначимо, що відстань між 1-м та 2-м контурами – це значна інтелектуальна інтуїція в «розумінні» традиції публічного управління в ліберальній традиції реалізації публічної політики (представницької демократії [20]).

«Місце самоврядування» в основному копіює подібну «двоконтурність» у зменшеному вигляді.

Питання етики в діяльності апарату державного управління залишається доволі актуальним. Багато проблем можна вирішувати не вдаючись до нормативного регулювання, через самопримус і етичний контроль.

Система подолання корупції базується на наступному. В республіканських ліберально-демократичних країнах політичний народ є єдиним суб'єктом політичної волі, він є тим сувереном, який контролює виконання публічно узгоджених завдань. І якщо адміністрації чомусь виконують завдання не зовсім належним чином, тоді політичний народ дуже швидко реагує на прояви недбалого керівництва (адміністрування). При цьому подібний «нагляд» у демократичних країнах має доволі розвинену структуру; він посилюється громадянськими інституціями, до яких також можна віднести численні асоціації громадян і ЗМІ. Відтак наявність ліберальних свобод і присутня політична нація є доволі ефективним сувереном, який через публічні механізми створює дієву систему для подолання корупції.

Висновки і пропозиції. Відповідно до демократичної традиції, державна влада в республіках – це завжди реалізація громадянської публічно-політичної «позиції». Конкретна адміністрація в цілому – це реалізація політичної програми. В цьому контексті є дві умовні частини:

- **Публічно-політична** – це те, що виникає через певну «глобальну пропозицію» (правонаступництво суверенітету та політична безперервність).

- **Службова професійна адміністрація** виконує (на постійній основі) адміністративні завдання (функціональна безперервність), забезпечує громадянський правопорядок та захист, займається сукупною безпекою, питаннями освіти та виховання, медицини, фінансів, сервісними функціями, житлово-комунальним господарством та іншим.

Україна, ставши на шлях демократичних перетворень, вже значною мірою пододала шлях від авторитарності до становлення сучасного громадянського суспільства на рівні зі світовими демократіями. При цьому, в сучасності, ліберально-демократичне мислення, оцінюючи як наукові дискусії, так і широко представлені в ЗМІ думки, стає доволі глибоким переконанням, яке дає надію на можливість найближчим часом вдосконалити сучасну розвинену систему публічного управління, що вже працює в Україні.

Список використаної літератури:

1. Аль-Атті І. Методологічні особливості дослідження розвитку публічного управління. *Публічне урядування*. 2019. № 1 (16). С. 15-23. DOI: <https://doi.org/10.32689/2617-2224-2019-16-1-15-23>
2. Баштанник О. В. Стратегія реформування державного управління як чинник підвищення спроможності держави публічне управління і адміністрування в Україні. *Публічне управління і адміністрування в Україні. Актуальні проблеми у сфері публічного управління*. 2023. № 35. С. 77-81. DOI: <https://doi.org/10.32782/рта2663-5240-2023.35.14>
3. Бондаренко В. А. Система та структура державного управління. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 3. С. 250-255. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.03.45>
4. Вожол О. В. Публічна політика в контексті українських реалій. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 13(27). DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-13\(27\)-38-49](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-13(27)-38-49)
5. Ганущин С. Перспективи реформи публічного управління у контексті сучасних демократичних трансформацій. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*. 2023. № 3(63). С. 13-18. DOI: [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-3\(63\)-2](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-3(63)-2)
6. Даміров Н. Р. Запровадження моделі new public management систему публічного управління в умовах воєнного часу. *Держава та регіони. Публічне управління і адміністрування*. 2023. № 1 (79). DOI: <https://doi.org/10.32840/1813-3401.2023.1.1>
7. Енциклопедія державного управління [Текст]: у 8 т / наук. ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.]; Національна академія державного управління при Президентові України. К.: НАДУ, 2011. Т. 8: Публічне урядування / наук. ред. кол. В. С. Загорський (голова), С. О. Телешун (співголова) [та ін.]; Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2011. 630 с.
8. Загурський О. Б., Король В.С. Концептуальні підходи до розуміння феномену «публічне управління». *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. №. 4.

- C. 72-75. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-4/4>.
9. Качан Я. В., Жужа С. Л. Публічне адміністрування в зарубіжних країнах. *Наукові перспективи. Державне управління*. 2023. № 12(42). DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-12\(42\)-179-188](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-12(42)-179-188)
10. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення : 15.07.2024).
11. Кузик П. М. Аналіз базових моделей розвитку публічного управління в Україні. *Публічне урядування*. 2022. №. 3 (31). С. 34-37. DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-3\(31\)-4](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-3(31)-4)
12. Медуна Б. Л. Партисипаторна демократія як чинник забезпечення публічності конституційного процесу. *Ефективність державного управління*. 2021. № 3/4 (68/69). Ч. 1. DOI: <https://doi.org/10.36930/506805>
13. Мельниченко Б. Б. Публічне управління в Україні в умовах воєнного стану. *Держава та регіони. Право*. 2023. № 2 (80). DOI: <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2023.2.15>
14. Миколюк А. В. Публічне управління в умовах військового стану: питання ефективності. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2022. № 29. С. 45-48. DOI: <https://doi.org/10.32843/рта2663-5240-2022.29.8>
15. Олійник С. Р. Дослідження особливостей типових моделей публічного управління. *Публічне управління*. 2020. № 3 (23). С. 196-209. [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2020-3\(23\)-196-209](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2020-3(23)-196-209)
16. Приходченко Л. Л., Лесик О. В., Панченко Г. О. Публічне управління, багаторівневе врядування: теорія, методологія та практика : навч. посіб. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2019. 512 с.
17. Рудакевич О. Публічна політика в контексті українських реалій. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2016. № 3-4. С. 255-266.
18. Стратегія реформування державного управління України на 2022-2025 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 р. № 831 -р. Єдиний вебпортал виконавчої влади України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-p/print> (дата звернення : 22.05.2024).
19. Dewey, J. (2016). *The public and its problems: An essay in political inquiry* (M. L. Rogers, Ed.). Swallow Press. (Original work published 1927). Retrieved from <https://dokumen.pub/the-public-and-its-problems-2016020374-9780804011662-9780804040730.html> (дата звернення : 22.05.2024).
20. Mill, J. S. (1861). Considerations on representative government. Parker, Son, and Bourn. Retrieved from <https://archive.org/details/cu31924030448561> (дата звернення: 23.05.2024).
21. Public administration Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Public_administration (дата звернення: 23.05.2024).
22. What is Good Governance? ESCAP. Arkhivovano z originalu 28 kvitnia 2006 roku. Retrieved from <https://web.archive.org/web/20060428063306/http://www.unescap.org/huset/gg/governance.htm>

Rusnak A. Analysis of fundamental principles and mechanisms of public administration

The article aims to explore the principles and mechanisms of public administration in the context of public policy implementation, with a focus on the significant role of civil society in shaping an effective governance system. It examines the main approaches to defining public policy, its essence and functions, and its impact on democratization processes in the context of globalization and European integration.

A comprehensive analysis of scholarly works by Ukrainian and international researchers has been employed, alongside a comparative approach to the study of public administration, and a historical method to understand the evolution of concepts and approaches in this field. Additionally, an interdisciplinary approach has been applied, which allows for consideration of various aspects of public administration and their connection with other social sciences, such as political science, sociology, law, and economics.

The scientific novelty of this work lies in expanding the understanding of the role of the public sphere in the state governance system and its importance for the development of a democratic society. A new interpretation of public policy is proposed, taking into account contemporary challenges such as globalization, digitalization, and the strengthening role of

civil society. It has been found that the successful implementation of public policy largely depends on the level of civil society development, citizen participation in decision-making processes, and ensuring transparency in the activities of government bodies.

The study's results highlight the need to improve the system of public administration in Ukraine. The importance of adapting national legislation to European standards, increasing citizen participation in decision-making processes, and ensuring transparency and accountability of public authorities is emphasized. It is revealed that the adoption of European approaches to public administration enhances the effectiveness of state governance. At the same time, the adaptation of European standards requires a deep understanding of the specifics of Ukrainian society and consideration of national peculiarities in the reform process.

Key words: *state administration, democratic mechanisms, political actor, public policy, public authority.*